

zdravlje

(Anti) Doping u atletici

Marija Anđelković

PISATI O DOPINGU U ATLETICI SKORO DA JE POSTALO MONOTONO I PO ISTOM OBRASCU, KOJI ISTIČE DA PROBLEM POSTOJI DUŽI VREMENSKI PERIOD. POSLE NAJVEĆEG DOPING SKANDALA U SKORIJOJ ISTORIJI KOJI JE KRENUO SA RUSKIM ATLETIČARIMA, OPET JE ATLETIKA, KAO VISOKO RIZIČAN SPORT, BILA U PRVOM PLANU.

Takmičari na duge staze (3000m i više) spadaju u atletičare sa najvećim brojem pozitivnih nalaza a anabolički agensi su najzastupljenije doping supstance u atletici.

Pisati o doping u atletici skoro da je postalo monotono i po istom obrascu, koji ističe da problem postoji duži vremenski period. Posle najvećeg doping skandala u skorijoj istoriji koji je krenuo sa ruskim atletičarima, opet je atletika, kao visoko rizičan sport, bila u prvom planu. I dalje ostaje pre sedan da se samo sportistima iz jednog sporta i iz jedne zemlje, a to su ruski atletičari, zabranilo učestvovanje na Olimpijskim igrama u Riju 2016. godine. Iako je to trebalo da bude poruka i pouka da problemi moraju da se reše, danas 09. decembra 2019. godine u Lozani, Izvršni Odbor Svetske antidoping agencije (WADA) je jednoglasno odobrio četvorogodišnji period statusa neusaglašenosti za Rusku antidoping agenciju (RUSADA).

Neke od posledica ove odluke, mada će o njima biti još diskusije i prava na žalbu, su: zabrana da ruski zvaničnici/predstavnici budu imenovani kao članovi odbora ili komiteta bilo kog potpisnika Svet-skog antidoping Kodeksa; ruski zvaničnici/pred-

stavnici ne mogu da učestvuju ili da prisustvuju ni na jednom takmičenju koje će se održati u naredne 4 godine; Rusija ne može da bude domaćin sportskih događaja u naredne 4 godine i ruska zastava neće biti podignuta (vidljiva) ni na jednom velikom sportskom događaju u naredne 4 godine. Ruski sportisti i njihov stručni tim moći će da učestvuju u velikim sportskim događajima koji se odigravaju

u naredne 4 godine samo ako su u mogućnosti da demonstriraju da nisu umešani ni na koji način u trenutnu neusaglašenost sa WADA pravilima.

Time se sankcije prema očigledno ruskim atletičarima nastavljaju bez ikakve najave da će se naći pravedno rešenje za sve strane.

Nekada je u ovakvim situacijama dobro pogledati statistiku koja i nije toliko negativna za atletiku. Naime, ako se pogleda statistika koju je WADA objavila za 2017. godinu, možemo videti da se atletika po broju kontrola na svetskom nivou nalazi na drugom mestu. Ako se gleda procenat pozitivnih sportista (među 6 sportova sa najvećim brojem kontrola) atletika ima manji procenat pozitivnih od dizanja tegova i biciklizma, pa čak i od ragbija.

Zanimljivo je naglasiti da je fudbal sport sa najvećim brojem doping kontrola na svetu, ali i najmanjim brojem pozitivnih sportista, pogotovo na elitnom nivou takmičenja.

Supstance koje se zloupotrebljavaju u atletici dominantno zavise od discipline. Takmičari na duge staze (3000m i više) spadaju u atletičare sa najvećim brojem pozitivnih nalaza a anabolički agensi su najzastupljenije doping supstance u atletici. Na drugom i trećem mestu po korišćenju zabranjenih supstanci nalaze se sprinteri i bacači, dok se hormon rasta i glukokortikoidi nalaze na drugom i trećem mestu po zloupotrebi.

Atletika se nalazi i na zavidnom drugom mestu po broju atletskih bioloških pasoša koje godišnje uradi, odmah posle biciklizma u kome je ova analiza nazastupljenija od svog nastanka. Atletski biološki pasoš se u ovom slučaju odnosi na krvnu analizu uzoraka koji se od jednog sportiste priku-

Sportovi sa najvećim brojem doping kontrola u 2017. godini na svetskom nivou

Sport	Ukupan broj doping kontrola (na takmičenju i izvan takmičenja; krv i urin)	Broj uzoraka sa nepovoljnim analitičkim nalazom (pozitivan uzorak)	%pozitivnih uzoraka
Fudbal	37 118	295	0.4
Atletika	31 483	280	0.9
Biciklizam	23 575	167	1.2
Dizanje tegova	10 570	155	1.5
Ragbi unija	7 631	78	1
Tenis	5 959	31	0.5

AIU (Athlete Integrity Unit) je telo Međunarodne atletike koje je zaduženo za borbu protiv dopinga na svetskom nivou i saradnja svih zemalja sa njima postala je obavezna.

pljaju kroz vreme, dajući podatke o individualnom kretanju osnovnih hematoloških vrednosti. Atletika spada u sportove koji su suspendovali najveći broj sportista upravo na osnovu pasoša sportiste i na njihovom sajtu možete naći duge liste kažnjenih sportista <https://www.athleticsintegrity.org/downloads/pdfs/disciplinary-process/en/September-2019-Sanctions-List-Full.pdf>

Ako pogledamo situaciju u Srbiji, atletika se nalazi među prvih rizičnih 5 sportova po broju doping pozitivnih sportista i to uglavnom zbog slučajeva iz prošlosti (poslednji je bio 2015. godine).

AIU (Athlete Integrity Unit) je telo Međunarodne atletike koje je zaduženo za borbu protiv dopinga na svetskom nivou i saradnja svih zemalja sa njima postala je obavezna. Srbija može da se pohvali uspešnom saradnjom po ovom pitanju i poštovanju svih pravila koja se tiču testiranja i edukacije sportista i stručnog tima.

Film o proceduri doping kontrole snimljen u saradnji ADAS sa Ivanom Španović <http://www.adas.org.rs/doping-kontrola/film-o-proceduri-doping-kontrole-sportista/>

Sportovi sa najvećim brojem atletskog biološkog pasoša (analiza krvi) u 2017. godini na svetskom nivou

Sport	Ukupan broj atletskih bioloških pasoša	% od svih bioloških pasoša u 2017.
Biciklizam	8 130	37
Atletika	5 333	25
Vodeni sportovi	2 384	11
Fudbal	1 527	7

Film o proceduri doping kontrole snimljen u saradnji ADAS sa Ivanom Španović i dalje ostaje jedan od najgledanijih edukativnih materija na svetskom nivou, pogotovo što je titlovan na engleskom i ruskom jeziku <http://www.adas.org.rs/doping-kontrola/film-o-proceduri-doping-kontrole-sportista/>

Može se reći da je atletika dosta uradila na tome da se doping redukuje, i da je cilj svih da se kraljica sportova opet vrati na tron u pogledu ferpleja i čiste

igre. Taj put jeste dugačak, barem onoliko koliko je trebalo da se ta pozicija izgubi, ali je neminovno da se ugled atletike očuva. I naravno da nije važno samo koliko je doping kontrola urađeno, već i koliko je inteligentno bilo testiranje. Ali ako se vratimo na početak, najvažnija je ipak edukacija sportista kao jedini ispravan vid prevencije dopinga i zloupotrebe zabranjenih supstanci koje nisu štetne samo za ugled sportiste, već i za njegovo zdravlje.